



Kjeld Holms prædiken ved Niels Helveg Petersens bisættelse

Taler

Kjeld Holm
Fvh. biskop

Dato

13. juni 2017

Sted

Holmens Kirke

En god ven, der døde for snart mange år siden, havde været ude for det forfærdelige, at hans datter døde ved en trafikulykke. Han kom aldrig rigtig over det, naturligvis, og engang sagde han til mig: ”Jeg mangler hende, og jeg savner hende”.

Jeg ved ikke, om jeg dengang helt forstod, hvad han mente. Men ordene blev tydeliggjort for mig nu i forbindelse med Niels Helveg Petersens død. At mangle, og at savne.

For vi er mange, der mangler ham. Mangler ham som den politiske personlighed, han var. Vi er en del, der har manglet ham, siden han forlod det politiske liv, hans indsigt, hans engagement, ja, hans politiske visdom - for det ord er ikke for stort.

Men I, hans nærmeste savner ham først og fremmest, som et kært, og sådan føles det sikkert, - som et uundværligt menneske -, hvis fravær er smertende tydeligt, som hans nærvær var lykkeligt.

For dig, Kirsten, Rasmus og Morten, for Kristina, som han blev far for, som du blev datter for ham. For børnebørnene, familien i det hele taget, og den store nære vennekreds. Nu er det, som en digter har sagt, at et savn har fået navn.

Men tænk, hvis vi ikke kunne savne et menneske. Det ville være det samme som at sige, at det var ligegyldigt, at det menneske havde været til. Savn og kærlighed er komplementære størrelser, begge lever de af kærligheden, lykken og livsfylden.

Og så var det sådan med Niels, at hos ham voksede det private og det offentlige

ind i hinanden. Han var den samme, uanset hvor han var.

For halvandet år siden var han til stede, da jeg holdt et foredrag, der ikke mindst handlede om Hal Koch og den ungdomskommission, som han var formand for, da denne blev nedsat af befrielsesregeringen i 1945, og hvis initiativer for unges og børns retsstilling, der blev fulgt op af lovgivningen, og var med til at lægge fundamentet for det velfærdssamfund, vi i dag lever i.

Bagefter kom Niels hen til mig og sagde: ”Ved du, at min far var med i Hal Kochs kommission?”. Det vidste jeg ikke, men det kom bestemt ikke bag på mig. For som vi netop talte om forleden dag, Kirsten og Morten, så er der en lige linje fra Hal Kochs tanker om folkestyret som en samtale om, hvad det politisk kommer an på, om bestræbelserne på et samarbejdende demokrati, hvor man må tage vanskeligheder og tilbageslag med i bevidstheden om, at det gælder om at holde ud i erfaringen af, at den folkelige samtale aldrig slutter. Og at netop det er folkestyrets adelsmærke.

Det sidste min gamle læremester, K. E. Løgstrup, der i sin beskedne og dog myndige form i høj grad kunne minde om Niels, fordi de begge – uden at ville det – kom til at sidde for bordenden, også når bordet var rundt, han (altså Løgstrup) skrev, og det var det sidste, han skrev og om netop Hal Koch, ”angrebet men ikke antastet”!

Angrebet, men ikke antastet. Det kunne være overskriften for en hel række nekrologer den sidste uges tid. Ingen har i disse antastet ham. Ingen har betvivlet hans hæderlighed og anstændighed, og ingen har betvivlet hans indsats. Med Uffe Ellemanns ord i TV, ”Niels Helveg var en folkestyrets mand”!

Og han var ikke som en politisk egotripper. Han blev nok af og til angrebet, men ikke antastet, for hans politiske bestræbelser gik ikke ud på at skabe sig selv en betydning.

Niels sagde meget sjældent jeg. Det var sagen, anliggendet, det drejede sig om. At bidrage til at skabe et menneskeligt samfund, hvor der var plads til alle.

Ikke at sige jeg, men i sin livsholdning være optaget af det fælles, det folkelige, dér, hvor det handler om, hvad vi kan udrette i fællesskab, - alt det peger hen på det, der gør, at vi netop i dag er samlet i dette rum, her i Holmens Kirke.

For her samles vi også om, at der er noget, der er større end os, at vor individualitet ikke er det definitive, der er at sige om tilværelsen. Og den sans besad Niels, som derfor også var en sans for skønheden i det, der omgiver os. Og mister vi den sans, så mister vi også en væsentlig del af vores menneskelighed. Det selvkredsende, selvtilstrækkelige, lukketheden om os selv er i hvert fald også det modsatte af budskabet i dette hus.

I 1922 skrev forfatteren Otto Gelsted et digt, han kaldte ”salme”. Og det endskønt han absolut ikke var kristen, men med sin viden og sit engagement knyttet til den græske tanke og den europæiske humanisme. Alligevel er det et digt, der med sin kritik af det selvkredsende og sin pege på den virkelighed, der er større end os, får sagt også hvad kristen tro er, og hvad der er fornødent en dag som denne.

”Vend fra din sjæls elende
mod dagens lys dit blik,
du var din egen fjende,
du selv var ormens stik.
Hvor sært: mens du i mørke
og tristheds lænke lå,
steg lærkerne som ellers
fra marken mod det blå.”

Og det samles vi også om, som vi nu skal være fælles om i den sidste salme, vi skal synge, at vi midt i sorg og savn ikke skal overgive os til indre fjender og lænke os til tristheden, men samle os i taknemmelig over, hvad Niels var, og hvad han betød. - Og ”At mig dagen fryder, trods synd og død”.

Amen.

Kilde

Kristeligt Dagblad

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Begravelsestale, Mindetale, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kjeld-holms-praediken-ved-niels-helveg-petersens-bisaettelse>